

Mi történt a külpolitikában?

Rendkívül heves választási hadjárat Franciaországban

A Szovjetunió Legfelső Tanácsának ülészaka minden alkalommal igen fontos esemény a Szovjetunió életében és a nemzetközi politikában egyaránt. Az itt elhangzott beszámoló a Szovjetunió rohamos fejlődésének egy-egy szakaszáról adnak hírt és jelölik meg azt az utat, amelyen haladva a békétábor vezető országa a fejlődés újabb állomásaihoz érkezik majd el.

A Szovjetunió Legfelső Tanácsa jelenlegi ülészakájának egyik legfontosabb eseménye az a beszámoló, amelyet A. G. Zverjev pénzügyminiszter december 26-án mondott el. E beszámoló nemcsak az 1955. év gazdasági eredményeit ismertette, de az 1956. évi költségvetési tervezet tételait is. E költségvetés-tervezet jelentősége abban van, hogy a dolgozó nép életszínvonalának emelését, a beruházások növelését és a katonai kiadások jelentős mérvű csökkentését irányozza elő egyidejűleg. A költségvetés ilyen összeállítását — mint ismeretes — éppen ellentétben azzal a gyakorlattal, amelyet a nyugati államok kormányai folytatnak. Ugyanis a nyugati államok költségvetéseiben a katonai kiadások összege egyre emelkedő tendenciát mutat.

A Szovjetunió 1956. évi költségvetés-tervezetében katonai kiadási tétel is azt bizonyítja, hogy — mint Zverjev pénzügyminiszter megállapította — a Szovjetunió nem szavakból, hanem tettekkel gondoskodik a nemzetközi feszültség csökkentéséről.

A nyugati sajtó és hírügynökségek Zverjev beszámolóját és a Szovjetunió 1956. évi költségvetés-tervezetét kommentálva kénytelenek elismerni: a költségvetés további nagy lépés a fejlődés útján. Az AFP francia hírügynökség rámutat, hogy a Szovjetunió 1956. évi állami költségvetési terveze „a beruházások jelentős növelését írja elő”. A hírügynökség kommentálja a továbbiakban megállapítja, hogy a költségvetés-tervezet az ország honvédelmi kiadásait 102,5 milliárd rubelben határozza meg, szemben az 1955-re előirányzott 112,1 milliárd rubellel és hozzátűzi, hogy százalékos arányban „jelentősen csökkentek a honvédelmi előirányzatok”.

Még csak négy nap áll a francia politikai pártok rendelkezésére, hogy január 2-án sorra kerülő választások si-

kere érdekében minden fölük telhető megtegyenek. Megállapítható, hogy a pártok élnek is a rendelkezésükre álló lehetőségekkel és a gyűlések egész sorát használják fel arra, hogy álláspontjuknak újabb híveket szerezzenek.

Faure miniszterelnök legutóbb hétfőn este Párizsban mondott választási beszédét. Kijelentésével igyekezett igazolni politikáját, kedvezőként tüntetve fel a választók előtt kormánytevékenységének mérlegét. Mendes-France volt miniszterelnök, Faure ellenlábasa egy Lyonban tartott választási gyűlésen szólalt fel. Miután hosszabb beszédben kifejtette politikájának állítólagos pozitívumait, felszólította a választókat, hogy szavazzanak a „köztársasági frontra”, amely — mint ismeretes — a radikálisok, a szocialisták és a radikálisoktól nem sokban különböző UDSR választási szövetsége.

Mendes-France vitellenfele ezen a gyűlésen Pierre Cot, Rhone-megye haladó képviselője volt, aki felszólalásában a kellemetlen kérdések egész sorát intézte a volt miniszterelnökhöz. Felvette többek között azt a kérdést is, hogy vajon Mendes-France, ha választania kell, az új népfront mellett foglal-e majd állást a kommunisztákkal, mert ezt másképp nem lehet megvalósítani, vagy egy reakciós kormány mellett? Mendes-France, akit a kérdés zavarba hozott, csak ennyit mondott: „A Köztársasági Front egyedül is győzni fog”.

Mendes-France kijelentéseit maga a választási gyűlés nagyrészt radikálisokból álló közönsége is hitetlenkedve fogadta. Huszejn Jordániai király — mint az United Press hírügynökség damaszkuszi rádióadásra hivatkozva jelenti, hajlandó résztvenni az öt arab állam tanácskozásán. Ezen annak a pénzügyi segélynek kérdését akarják megvitatni, amelyet Egyiptom, Szíria, Libanon és Szauz-Arábia szándékozik Jordániának nyújtani, hogy megszüntesse Jordánia pénzügyi függőségét Angliától.

A rádió közölte azt is, hogy szabadon engednek mindenkit, akit Jordániának a bagdadi szerződéshez való csatlakozása elleni sztrájkok és tüntetések idején letartóztattak.

A Szovjetunió Legfelső Tanácsa folytatja a vitát A. G. Zverjev beszámolója felett

Moszkva (TASZSZ). A költségvetéséről szóló beszámolója felett folyt a vita. A vi-
adását, amelyet december 27-én A. G. Zverjev pénzügyminiszternek, a Szovjetunió 1956. évi állami költ-

A Román Munkáspárt II. kongresszusa

Bukarest (TASZSZ). A kongresszus küldöttjei december 26-án délelőtt folytatták a Román Munkáspárt Központi Bizottsága beszámolójának megvitatását.

A beszámoló vitájában többen felszólaltak. A kongresszus egyhangúlag elfogadta a következő határozatot:

1. Jávahagyjuk a Román Munkáspárt Központi Bizottságának a Román Munkáspárt I. és II. kongresszusa közötti időszakban végzett tevékenységét.

2. Jávahagyjuk azt a politikai vonalat és azokat a legközelebbi feladatokat, amelyeket a Román Munkáspárt Központi Bizottságának George Georghiu-Dej elvtárs által megtartott beszámolója kifejtett és ezeket a szocialista gazdaság építésében, a népi demokratikus állam szilárdításában,

A Mongol Népköztársaság kormányának nyilatkozata

Ulan Bator (TASZSZ). A sajtó közli a Mongol Népköztársaság kormányának nyilatkozatát a Mongol Népköztársaság ENSZ-tagfelvételi kérdésével kapcsolatban.

A nyilatkozat rámutat arra, hogy a Mongol Népköztársaság, mint békeszerető, demokratikus állam, 1946 óta több ízben kérte felvételét az ENSZ tagjai sorába.

Világosra ismertetes — hangzik a nyilatkozatban —, hogy a független, demokratikus mongol állam harmincketesztendeje áll fenn és sok ENSZ tagállam de jure is elismerte. A Mongol Népköztársaság diplomáciai kapcsolatban van az emberiség több mint felét képvisező országokkal, köztük a

24. Oldalunkon

Moszkva (TASZSZ). K. J. Vorosilov, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa Elnökségének elnöke december 27-én átnyújtotta a Lenin-rendet A. I. Mikojanak, a Szovjetunió Minisztertanácsa első elnökhelyettesének, az SZKP Központi Bizottsága elnöksége tagjának. Mikojan ezt a kitüntetést 60. születésnapja alkalmából, a Kommunista Párt és a szovjet kormány szolgálatában szerzett kiemelkedő érdemeiért kapta.

Belgrád (MTI). A Jugopress értesülése szerint dr. Jozse Brilej nagykövetet az ENSZ mellett működő állandó jogszláv küldöttség vezetőjét bízták meg Jugoszlávia képviselével a Biztonsági Tanácsban.

Ulan Bator (Új Kína). Zs. Szambu, a Mongol Népköztársaság nagy népi hurálja elnökségének elnöke december 26-án délután fogadta Otto Grotewohl miniszterelnököt és az NDK kormány-küldöttségének tagjait és beszélgetést folytatott velük. Ugyancsak december 26-án délután Grotewohl miniszterelnök látogatást tett Ce-denből mongol miniszterelnökkel. Grotewohl kíséretében voltak az NDK kormány-küldöttségének tagjai.

Peking (Új Kína). A Reuter hírügynökség Kuala Lumpur-i jelentése szerint a malájföldi szövetségi kormány intézkedéseket tett arra, hogy a Malájföldi Kommunista Párt főtájkára és a malájföldi, valamint a szingapuri főmliszter között sorra kerülő tárgyalások idején biztosítsák Csin Pengnek, a Malájföldi Kommunista Párt főtájkárának „biztonságát”. A malájföldi szövetségi kormányának december 25-én közzétett nyilatkozata közli, hogy teljes megegyezésre jutottak a Malájföldi Kommunista Párt főtájkára és Tengku Abdul Rahman herceg malájföldi főmliszter, valamint David Marsall szingapuri főmliszter között tartandó tárgyalások időpontját és helyét illetően.

A Szegedi Tudományegyetem kémiai intézeteinek szerepe iparunk műszaki fejlesztési tervében

A PART Központi Vezetőségének novemberi kibővített ülése nagyjelentőségű határozatot hozott az ipar megjavításának és műszaki színvonalának emelésének feladatairól. Rámutatott a technikai haladás, mint továbbfejlesztésünk kulcskérdésének fontosságára és megjelölte az ipar műszaki színvonalának emelése érdekében végrehajtandó fordulat körvonalait, legfontosabb irányát és módját. Egyben utal a határozat arra is, hogy a párt-szervezetek egyes műszaki kérdések vizsgálatába, megvitatásába kiváló szakembereket és élenjáró dolgozókat is vonjanak be. Ennek megfelelően néhány nappal ezelőtt az MDP Szeged Városi Végrehajtóbizottsága értekezletre hívta össze Szeged műszaki dolgozóit. Célja az országos műszaki fejlesztési terv szegedi vonatkozásainak megvitatása és megtervezése volt.

MINDEZ ARRA UTAL, hogy egyetemünk a felszabadulás óta eltelt időben szervezett és gyümölcsöző kapcsolatokat épített ki a környék és az ország különböző ipari üzemivel. Míg a felszabadulás előtt az egyetemi professzorok és tanszkeik kapcsolata az üzemekkel csupán alkalmasszerű volt, egyes rutinmunkák elvégzésére, szakértői vélemények megadására szorítkozott, addig ma vezető kutatóink az ipar összefüggő távlati tervének kidolgozásában tevékeny részese.

A Magyar Tudományos Akadémia a magyar tudomány második öt éves tervét dolgozta ki az elmúlt 10 év gazdag tapasztalatainak birtokában. E terv két sikon irányozza elő a népgazdaság kémiai problémáinak megoldását. Magasabb szinten, előremutató módon, úgynevezett perspektívikus tudományos kutatásokat támogat. Ezeknek eredményei néha pár esztendő, talán csak évtizedek múlva hoznak meg a gyakorlati gyümölcsöket. Ilyen jellegű kérdés volt a B-vitamin mesterséges előállításának kidolgozása, melynek egy jelentékeny elvi részét a Szerves Kémiai Intézet dolgozta ki 1949-ben. Ez év december 19-én a Szabad Nép első oldalán örömmel olvashattuk, hogy a Chinoingyár fenti eljárás nagyüzemi termelésre módosítva üzemeltette és már évi 800 kilogrammos B-vitamin-gyártásra rendezkedik be. Ugyanigy távlati jellegű, tehát néhány év múlva eredményt produkáló kutatások indultak meg egyetemünk kollodidkai laboratóriumában, ahol a bitumen tudományos kutatása folyik, s ez beláthatatlan előnyöket hoz majd, túl a tudományos felismeréseken, népgazdaságunk számára is. Előremutató jellegűnek mondható az a kutatás, amely például a Szeretlen Kémiai Tanszéken a robbanás kinetikájával kapcsolatosan folyik, vagy a korrozív elhárítása érdekében megkezdett elméleti irányú, az Akadémiaától támogatott munka az Általános és Fizikai Kémiai Tanszéken, melyet Kiss Árpád akadémiai levelező tag mellett Solti Mihály tanársegéd végez.

A SZOCIALISTA építési mai lendülete azonban parancsolólag írja elő számunkra más, közvetlenebb módszerek megvalósítását. Nem szabad elfelednünk egy pillanatra sem, hogy a jelenlegi öt éves terv sürgős feladatokat ad, amelyek a tudomány eszközei nélkül megoldhatatlanok. Az is lényeges szempont, hogy egyetemünk Szeged, s ezen keresztül a Nagy Alföld egyeteme, különlegesen fontos tehát figyelemmel kísérenie Szeged iparának, s az Alföld mezőgazdaságának tudományos problémáit. A kémiai intézetek e tervből és feladataiból leginkább Szeged

és környéke ipari üzeminek megsegítését tekinthetik fő feladatuknak.

Egyetemünk Tanácsa, valamint a Tudománykarok Tanácsai is 2 évvel ezelőtt kezdeményezésre megvitatották a mezőgazdaság fejlesztésével kapcsolatos tudományos problémákat, s elhatározták azok megvalósításának támogatását. Mj most arról szeretnénk beszámolni, mit értek el a kémiai intézetek éppen az ipar megsegítésében e közvetlen módszer alkalmazása terén, s mit kaptak viszonzásként az ország és Szeged üzemeltől.

Kémiai intézeteink főképpen a következő iparágakkal állnak kapcsolatban: textil- és műanyagipar, gyógyszeripar, festékipar, élelmiszeripar, fotóipar, fémiparok.

Szeged közönsége előtt újabban az Alkalmazott Kémiai Tanszék ponyva vízhatlanítás-szabadalmait, az Új-szegedi Kendergyárral kötött szocialista szerződésük kézzelfogható eredményei ismertettek. Az Általános és Fizikai Kémiai Tanszék ugyan ezen üzem vastartóberendezését kívánja a korrozíótól megvédeni és munkálkodik a Dérost üzem kútai szűrőberendezésének megvédésén.

A Szeretlen és Analitikai Kémiai Tanszék a Hódmezővásárhelyi Gyapotfeldolgozó Állalattal létesített rendszeres kapcsolatot. A Szerves Kémiai Tanszék az Új-szegedi és Szegedi Kendergyárral kötött szocialista szerződést; ennek egyik oldala, hogy az intézet a mezőgazdaság hulladékként nyert fufurolból perlon-szerű műszál előállítására törekszik.

A GYÓGYSZERIPARRAL főképpen a Szerves és az Alkalmazott Kémiai Tanszék áll kapcsolatban. Néhány éve sikerült az atropint az említett fufurolból elkészíteni. Az atropin azelőtt külföldről behozott növényből kivonással gyártották. Mészáros Lajos tanársegéd e tudományos eljárást az Egyesült Gyógyszer és Tápszergyár budapesti telephelyén üzemeltette is. E tevékenységének fő érdeme, hogy a műszaki fejlesztés ügyét szolgálta azon keresztül, hogy teljesen automatizált elektrolitikus berendezést épített meg. Ugyancs gyárban a threomycin gyógyszer gyártására szolgáló egyik 20 méteres desztilláló oszlopot laboratóriumából ellenőrizhető távhőmérő berendezéssel látta el. Hasonlóan egészséges kapcsolat épült ki a Szegedi Egyetem és a festékipar papkeszi üzemével, a Colorchemia között. Az egyetem laboratóriumi tanácsokkal látja el a gyárat, az pedig a kísérletekhez szükséges egyik fontos anyagot adja az egyetemnek. Az élelmiszeriparral is szervezett rendszeres elmarodásának kivédése, óozott konzervelemek porúságának vizsgálata, a Fizikai Kémiai Tanszék feladatkörébe esik, Balogh János és Horváth József tanársegéd közreműködésével. A kérdés másik oldala az élelmiszeripar termékeinek vizsgálatával kapcsolatos. A városi, valamint az Országos Minőségvizsgáló Intézetnek, a Paprikakísérleti Intézetnek a Szerves Kémiai Tanszék kölcsönösen nyújt segítséget. Az optikai iparokkal kapcsolatosan ki kell emelni az Általános és Fizikai Kémiai Tanszéken folyó, hegesztő szemüvegek ultrabolya transzparenciájára, valamint infravörös szenzibilizátorokra vonatkozó vizsgálatait, melyeket Híres József docens vezet. Ugyanez a tanszék foglalkozik a fémipar, többek között a Szegedi Kéziszerszámgyár termékeinek minőségjavításával, mely export-

szempontból jelentős. A Szegedi Vasöntőde számára viszont a Szerves Kémiai Intézetben végeznek olyan vizsgálatokat, amelyek az öntődei holtfej csökkentésére irányulnak; viszonzásként ennek az üzemnek köszönhető a további kísérletekhez szükséges vasszivacs előállítás, amely úgynevezett katalizátor hordozó. Az ország távolabbi vasipari üzemivel is kapcsolatban van azonban mind a két fizikai-kémiai profilú tanszék. Így többek között a Salgótarjáni Acélművel, Erőművekkel és így tovább.

EZEN IPARÁGAKON túl-
esnek a hűtővíz és ásványvíz vizsgálatok, melyek részben szegedi, részben távolabbi akut problémák megoldásához segítenek hozzá. A Szeretlen Kémiai Intézet Szabó Zoltán akadémiai levelező tag vezetésével az ásványvízből a drága jód kinyerésére szabadalmazott eljárást valósított meg.

A felsorolt és korántsem teljes képet adó példák világosan megmutatják egyetemünk kémiai intézeteinek azt a becsületes törekvését, hogy nem csupán vegyiparunk, hanem egész szocialista iparunk műszaki fejlesztésének, s nem utolsósorban automatizálásának nagy horderejű feladatait a kémiai eszközeivel alátámassza. A kapcsolatok az üzemek és az egyetem között egészségesek, de még nem minden esetben teljesek. Legszerencsésebb és legállandóbb formában, a szocialista szerződések létesítése, e kölcsönösségen alapuló megállapodások eredményességét jó néhány hivatkozott példa bizonyítja. Ebből azonban az is kitűnik, hogy az üzemek megsegítése nem egyoldalú, nem karitatív feladata a kémiai intézeteknek, hanem sok esetben érdekes, új tudományos probléma felvetése születik, amely tudományos tematikájukat gazdagítja, többszínűvé, érdekesebbé teszi.

LÉNYEGES ERDMÉNYE Szeged és az ország gyáraival, üzemivel létesített kapcsolatnak az a politikai erő, melyet az egyetemi ifjúság bevonása e munkatérületre jelent. Egyetemi hallgatóinkat könnyebb szocialista szakemberré nevelnünk, ha a népgazdaság problémái megoldásának már az egyetemen tevékeny részesevé lesznek. Egyetemünk tanárainak legnagyobb öröme, hogy a DISZ munkás, paraszt és értelmiségi fiataljai milyen lelkesen, szabad idejük feláldozásával is önként működnek közre a tudományos diákkörök keretében e műszaki jellegű kémiai problémák megoldásában. E kapcsolat tehát az egyetem nevelőmunkájának tartalmát egészségesen befolyásolja, s egyben dolgozó népünk és az egyetem közötti viszonyt az eddiginél szorosabbá teszi. Az eddigi eredmények ez irányban biztatóak, azonban az összes lehetőségeket Szeged üzemei még nem használták ki, még nem keresték meg valamennyi kémiai intézetet, valamint a MTESZ Kémikus Egyesületét problémáikkal, s ezért nem született még meg valamennyi tanszék és az ipar között szocialista megállapodás. Az Egyetem Tudományos Bizottsága örömmel fogadja, ha ilyen kérdéseket megkeresik és rövid időn belül eljuttatja a kérdéseket az illetékes szakemberekhez, kutatókhoz, akik népünk iránti szeretettel igyekeznek tudásuk legjavával segítségükre lenni.

Fodor Gábor
egyetemi tanár,
akadémikus,
a Szerves Kémiai Intézet igazgatója.